

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Szerkesztők: Nagy Lajos és Boros György.

Megjelenik havanként egyszer. Ára I frt 20 kr. Egyes szám ára 12 kr.

Őszi dal.

Lomha köd borult a tájra,
Szűk a szemnek láthatára;
Benn derült az én egem,
Hol családom van nekem.

Boldog, kit Isten megáldott,
Adván neki szép családot,
Melyben munka, szeretet
Boldogítani fog kezét.

Egyetértve, lelkesülve,
A dolognak neki ülve,
Megszerezzük, a mi kell,
El is költjük rendivel.

Többet Istentől se kérünk,
Csak szerencsésen megérjük,
Mig a gyermek szárnyra kél,
Nálunk nélkül is megél.

Hadd boruljon hát a tájra
Lomha köd, czudar, ki bánja,
Mig derü van oda benn
A családi életben.

Nagy Lajos.

Az ember szentsége.

A szent dolog között semmi sem oly szent, mint az ember. Minden más dolog érette van; az ember nem azokért van. Ő a cél, azok az eszközök. A világon sok szent dolog van. Vannak szent helyek, szent napok, szent könyvek, szent szertartások és szent hivatalok. Mindezek az ember hasznára szolgálnak, hogy természetét kifejtsék és lelkét táplálják. Nem ezekért van az ember a világon, hanem azok vannak érette.

Az ember tesz minden más dolgot szentté. A templom csak kőhalmaz; az ember teszi azt szentté isten inádása által. A nyomdász

kezeből most kikerült biblia nem oly szent, mint a mely komoly tanulmány által már elviselődött és nemzetségről nemzetségre átszállott; a melyből a beteg szobájában és a halállal küzdő ágya mellett olvastak; a melyből a szülők gyermekeiket tanították s ezzel megszentelték a családi életet. Az ur napjának szentsége azon szent emberi emlékekből származik, a melyek azt környezik, a sírból felkelő Jézus emlékezete teszi azt szentté, azok a nemzedékek, a melyek áldva emlegetik a sírt; azok a millió lelkek, a kik e napon különböző templomaikban összegyűlve, a mindenek közös atyja imáadásában egyesülnek.

Az ember életében nincs oly mozzanat, a melyben a szentségnek bizonyos vonását ne látnók. A csecsemő bölcsőjében a szentségtől körülövezve alszik; ezért mondják, midőn a csecsemő mosolyog, hogy angyal beszél vele. Van valami szent az életbe kilépő ifjuban, ki még ment a vétektől s mocsoktalan a világ gonoszságától. Van valami szent a fiatal leányban, kinek keblét tiszta remények dagasztják, napfényt árasztva maga körül s a mások gondolatát is megtisztítván, nemesítvén.

Még a bűnösben is van valami szent; van valami szent abban a szomorú tapasztalatban is, midőn a lelkiismeret hasztalan küzd a szenvedélyvel és önzéssel. A lelkiismeret bár leverte, nincs megsemmisítve, mert mint soha el nem muló szemrehányás tovább él. Mert az ember nem menekülhet meg saját szentségétől. Legyen az ember bármily kicsiny és alávaló, Krisztus mégis végtelen nemes indulattal és Isten atyai szeretettel tekint reá.

Az ember születése szent; mert ez által egy új lélek jó a világra megpróbáltatásra és az örökélet jutalmáért. És mily titkos szentség környezi a halottas ágyat, az elhalványult és mozdulatlan testet és a sir hantját.

Mindazon szent dolgok közül, melyeket Isten teremtett, a leg-szentebb maga az ember. Ó az Isten temploma, mert az Isten lelke lakozik benne. És a hol egy ember áll, ott szentebb és nagyobb valami áll, mint a jeruzsálemi templom. Isten a maga képére teremtette őt, az értelem erejével, a szeretet teljességével és a cselekvés erélyével. Az emberi természet csudás mélységeit és magasságait még félig sem ismerjük. E világi rendeltetésének oly célja van, a melyről nekünk még alig van fogalmunk is. Azt a rendeltetését pedig, mely reá a más világon várakozik, csak az örökkévalóság fogja megfejteni.

Clarke Freeman Jakabtól angolból.

F. J.

Hymnus.

Dallam: Mindenkoron áldom
Az urat, míg engem éltet stb.

Magasztalunk téged
Egyetlen egy örök Isten!
S gyermeki szent tiszteletben
Kérjük segítségéd;
Mert mi gyarlók vagyunk
És ha te nem segítsz minket
S nem vezérled lépésinket:
Szüntelen megbotlunk

Légy velünk jó Atyánk
Igazságos munkáinkban!
Részeltess szent áldásiddban.
Tekints le mireánk,

Igaz hittel kérünk.
Rajtad kívül senki nincsen,
A ki mirajtunk segítsen:
Mert nincs több Istenünk! . . .

Atyánk! benned bizunk,
Mint teremő Istenünkben.
Ne hagyj minket reményünkben,
Hogy megcsalatkozzunk . . .
Gyermek hittel várunk:
Oh neveld gyenge hitünket,
Kegyelmed védjen bennünket,
Mi erős kővárunk.

Rédiger Géza.

Buddha és a buddhisták üdvözítő tana. *)

Krisztus előtt 500 évvel élt India egyik tartományában egy király, a kinek, bár két első rangu felesége volt, sok ideig nem született gyermeke. Egyik felesége már 44 éves volt, midőn örömhírral lepte meg a királyt. A fiu Sziddhártá (= czéltérő) nevet kapott, mely később Gautama nemzetségi névvel cseréltetett fel. 19 éves korában megházasodott, s az élet gyönyöreiben elmerülve élt, miért a nép zugólódni kezdett, mert félt, hogy elpuhul s ha báboru üt ki, akkor nem tud segíteni rajtok. A királyfiut próbára vetette atyja s ő vitéznek mutatta magát minden férfias dolgokban, még a tudományban is. 39 éves korában fordulat állott be életében, mivel a mint a kertjében szekerezett, meglátott egy embert, a kinek a teste nyavalyában szenvedett, egy mást, ki a késő vénség miatt teljesen össze volt törve. A királyfi elkeseredett a látottakon, miután kocsisa azt mondá, hogy ez a sorsa mindennek. Meglátott egy önsanyargatót is. A kocsisa elbeszélte, hogy az önsanyargatók milyenféle emberek. A királyfi gondolkozóba esett s egész estvig a parkban volt. Estve a nép nagy örömmel s ujjongva fogadta Kivált egy leány, unokavére, vontá magára figyelmét. A leány így szólott: boldog az atyja, boldog az anyja, boldog a felesége ily fiunak! A bol-

*) A Dávid Ferencz Egylet felolvasó gyüleseit ebben az évben is az egy-let érdemes elnöke kezdette meg. Jelen alkalommal India vallását a buddhismust s alapítóját Buddhát ismertette, melyből jelen czikk kivonati rövid rész.

Szerk.

dog szót a királyfiu menekülésnek, enyészetnek magyarázta. Estvére eljöttek a tánczos leányok, hogy mulattassák. Nemhogy örvendett volna, sőt undor fogta el, lovat nyergeltetett, hogy elinduljon. Gyermekeit s feleségét is búcsu nélkül hagyta ott, gondolván, hogy ha majd az ész teljes felvilágosodását eléri, akkor visszajő hozzájok, nem mint férj s atya, hanem mint üdvözítő. A mikor ezt kimondta, akkor már indult is utnak; elbujdosott a pusztába, hogy tanulóvá, zárandokká legyen. Sokat hányódott, sok kísértet állotta utját, sokat kinozta, sanyargatta magát, de hat esztendei tapasztalásból is csak azt a tanulságot huzta, hogy a testsanyargatás nem elég az üdvösségre. Ezután is voltak gyötrelmei, küzdelmei, volt sok rossz álma, de vallásos természete mindig diadalmoskodott, s meggyőződött arról, hogy az igazi Buddha a felvilágosodott elme, s elhatározta, hogy az emberiséget a jó utra téríti. Tanítványokat gyűjtött maga körül, kik között kül- és beltagok voltak. Mikor a beltagok száma 60 lett, akkor elküldötte őket az emberek közé, hogy megszerezzék nekik az üdvözülés megbecsülhetetlen áldását. Ő egy pusztába vonult egy néhány hű tanítványa társaságában s az esős időszakot ott töltötte. Az apostollá lett királyfi végül mint koldus zárandok tért vissza atyja hívására, de szokását ott sem hagyta el. Nem ment atyja házához, hanem a városon kívül egy berekbe szállott s onnan járt kéregetni. Midőn az atyja szemére vetette, hogy királyfi így cselekszik, így felelt: „nemes atyám, ez a szokása a mi nemzetségünknek“. Azután a feleségéhez is elment, de az nem fogadta mint férjét, hanem mint koldus-barátot. Végül a nő is meghódolt a tannak s midőn női szerzetes rendet állított, a szalmaözvegy lőn az első apácza. Sok embert megtérített életében. Még gyógyított is sokat 40 esztendőre terjedő profetáskodása alatt. 80 esztendő koráig jól bírta magát. Mikor érezni kezdé halála közeledtét, egyik tanítványára bizta profétai munkáját. A kíséraitól megkérdezte, hogy van-e kétségök a Buddha s a törvény felől, mert ha van, ő felvilágosítja. Miután senki sem válaszolt, ily búcsut vett tőlük: szeretteim, ha tisztelitek emlékezetemet, szeresétek egymást, mint szerettetek engemet és tanaimat. Utolsó szavai ezek voltak: „szeretteim, a mi éltet, az okozza a halált is. Ne feledjétek soha; teljék bé elmétek igazságával. Azért szólítottalak, hogy ezt tudatokra adjam“. Azután nemsokára eszméletét veszté s nem ébredt fel többé.

A Buddhista hit alapját a következő négy igazságban lelhetni:

1. a létezással mindig nyomor és gyötrellem jár együtt; 2. a gyötrellem

oka a vágy és szenvedély; 3. a gyötrelemtől csak a szenvedély megsemmisítésével lehet megszabadulni; 4. ez négy uton át történhetik, melyek közül az elsőn van a szív felébredése; a másodikon a tisztátalan vágy legyőzése; a harmadikon megszabadul minden gonosz vágytól; a tudatlanságoktól, a balvéleményektől; a szeretetlenségtől és bántástól; a negyedikben bemegy a Nirvanába örök nyugalomra.

Végül még csak azt mondjuk meg, hogy a buddhista társaságban kétféle tagok vannak, u. m. külsők és belsők. A ki a társaságba lépik, annak fogadást kell tenni.

A külső tag öt fogadást tesz. Felfogodom:

1. Semmi élő lényt meg nem ölök vagy sértek.

2. Nem lopok, azaz a mi nem az enyém, vagy a mit önként nekem nem adnak, el nem veszem.

3. Tiltott szerelmeskedést nem üzök (v. ö a 7-ik parancsolattal).

4. Nem hazudok, nem csalog, nem rágalmazok.

5. Részegítő italt nem iszom.

A beltagok a fennebbieken kívül fogadják:

6. Időközben nem eszem, azaz csak a délebedre szoritkozom.

7. Tánczról, világi énekek dalolásától, színjátékok, zenemulatságok látogatásától, szóval minden világi időtöltésektől eltartóztatom magamat

8. Semminemű ékszert, illatozó vizet, olajat, kenőcsöt nem használok, szóval a hiúságnak semmi tekintetben nem hódolok.

9. Kényelmes ágy használatával felhagyok, kemény, alacsony fekvő helyen hálók, általában minden világiasságról és állateledel élvezetéről lemondok.

10. Mindörökké önkéntes szegénységben élek.

Dr. Brassai Sámuel.

Rövid jegyzetek egy hosszú utról.

III.

Turin egyik tere közepén van egy nyers kövekből összerakott nagyszerű emlékoszlop. Magassága lehet 8—10 méter s a tetején is oly óriási trachit kődarab van, hogy az ember hajlandó kérdezni, miként került ez oda? Az oszlop tetején álló s nyugotra néző hirnök ezt is kitrombitálja: az emberi tudománynak minden lehetséges. A szikla morzsává válik keze között, a kőhegy kinyitja ereit, hogy rajta át kényelmes uton, gyorsan s biztosan járhasson. Oh az ember csodákat tud mivelni, mert ha már a Mont-Cenisi alagut nem csoda, akkor igazán nincs csoda. Ez ez emlék azt a csodát hirdeti. Kivitele szokatlanul me-

rész. Visszatükröződik róla az erőszak. A kövek a magok eredeti nyereségükben, a mint a sziklából kiszakította a lópor s a dinamit, úgy vannak egymásra illesztve.

A durva anyaggal szembe van állítva az emberi erő. Izmos, erős férfiak, vésővel, csákánnyal és vasbottal kezökben vannak elszórva az oszlop oldalain. Nehezen haladnak. Az elsőt halálosan megüti a lezuhanó kő. A második is megsérül, de már a harmadik könnyűszerrel tör a cél felé, mignem végül a tetőről a hírnök harsogó trombitával jelzi a diadalt, az ész s a munka diadalát!

Julius 6-án d. u. 6 órakor indultunk el Turinből. Kellemetes és emlékezetes volt ez a két nap minden tekintetben. A turini olaszok uton-utfélen mint vendégeikkel kitüntető szivességgel bántak. Megtörtént velünk, hogy egyik utcából a másikba átmenni akarván, néztük az utca nevét. Egy uri nő nyomban hozzánk jött, tudakozta célunkat s utba igazított. A Kossuth arcképe, melyet kis medaillonban a férfiak kabátjukon, a nők broche helyett viseltek, biztos ismertető jel volt.

Kossuth! Mostanig e név birt bizonyos varázshatással rám, most meg arcvonásai s szeme tekintete van előttem szüntelen. A ki egyszer a Kossuth szemébe néz, annak egész lénye lángra gyul. Abban a szemben, mint egy gyűjtő üveg lencsében a nap sugarai, egyesítve van az emberi keblet hevítő lángnak mindenik sugara, s a hová tekint, ott menthetlenül gyjít. Nem tudom, milyen lehetett szeme varázsa régente. Most rendkívüli. Lélektanilag úgy tudom megmagyarázni, hogy mióta szavával nincs kinek beszéljen, a folytonos szemlélődés lett foglalkozása. Miként hajdan az ajak, úgy most a szem beszél lelke gondolatáról. Sok emberhez nem szólt ő hangos szóval, s mégis mindenkire beszélt. Szemének tekintetében negyven esztendő történelme villan meg. Ott csillogott benne az öröm sugara azért, hogy szeretett nemzetét negyven esztendő múltán ily nagy seregben láthatja; de ott látzott a bánat árnya, mely mélabusan mondja, hogy a mi elmúlt, az már nem jó vissza. Ó nem egy ezzel a magyar néppel, s ez nem egy ő vele! ...

Turintól egy pár órára van a Mont-Cenis-i alagut. A második órában kezdi azt észlelni az ember, hogy a hegyek vonalai mind magasabbra emelkednek s mind szűkebbre szorítják a völgyet. Sajátságos juliusi látomány. Alant a szelid gesztenyefa erdő, fenn a hegytetőkön a hó. Itt a meleg dél dus tenyészete, ott a zord észak dermedt hidege. Csodás természeti jelenségek! A halfelöli hegyoldalon folyton felfelé emelkedünk! száz méternyi magasban járunk a folyó felett. A hegy kiálló darabjait lépten nyomon keresztül kellett vágni, mi miatt 10—15 alaguton kell átvergődni. Egy órai lassu emelkedés után vagyunk a Mont-Cenis torkolata telepjénél, mely munkásokból s katonaságból áll. 25 perc s mások számítása szerint félóra időt voltunk a föld gyomrában fojtott lélegzettel s a bizonytalanság érzetével. Az alagut is emel-

kedő. Sűrű lámpákkal s itt-ott fáklyákkal van világítva. A katonai őrség egész végig elállja. A kocsi levegője szokatlanul felmelegedett. Végül kijutottunk s ezzel francia határra léptünk. Közvetlenül az alagut tulsó torkolatánál egy hatalmas űr-vár fogadja az embert. Az ut felett oly szédtő magasságban van, hogy szerkezetét csak sejtíteni lehet. Az állomással egy sodrony siklón közlekedik, a melynek szerkezetéről idegen semmit sem tudhat. Csak annyit láttunk, hogy egy nagy halmaz mátha szalad fel a levegőben s besiklik a várba s viszont onnan le.

Franciaország képét az éjszaka sötét homálya elborította szemünk elől. Dijon város környékén kezdtük látni a tájat. Közép európai jellege volt. A földművelés semmi különös jelet nem árult el, a mi nálunk megszokott feletti ha'adásra engedne következtetni.

Dijonban a francziák tüntetéssel fogadták a magyar serget. Lelkes üdvözlettel, hatalmas zeneszóval leptek meg s emlékül egy virágbokrétát nyújtottak a társaság szónokának. Két órát időztünk s ez alatt folyton hallottuk: „Éljen Magyarország!“ Kellemetes, izlésteljes szép város Dijon. Meglepő az a tisztaság, csín, izlés és rend! Az ember szeretne ott maradni sokáig, hogy tanulja meg, honnan veszik elé ezt a tisztaságot, a melyet a mi vidéki városaink, s főleg Kolozsvár, sehogy se tud meghonosítani.

* * *

Julius 7-én délután Párisban voltunk. A magyar egyesület derék ifju tagjai magyar szíveséggel, francia élénkséggel fogadtak. A magyar egyesület elnöke jelszava az volt, hogy Párisban otthon kell éreznünk magunkat s meg kell győződniek a magyaroknak arról, hogy a francia tudja mit tesz, megtudja becsülni vendégét: noblesse oblige. A tüntető fogadás után szétoszlott a nagy tábor s ezental csak az ünnepélyeken találkoztunk.

Párisról irjak s a kiállításról? Annyi mindent irtak már ezekről s még sem mondották el felét sem annak, a mit ez a világgal szemben álló s annak akarata ellenére fényesen diadalmaskodó város ebben az esztendőben eléállított. A szót ez alkalommal átengedem az én hűséges utitársamnak. Egy barátjához irt levelében ezeket mondotta el: „A Párisban töltött 9 nap egy életnek lehetne a fénypontja, ha az embernek nem lenne tulságosan érző szíve és haza vágyódó lelke. Leírhatatlanul szép város az a Páris. A mi ügyességet izléssel párosulva a francziák kifejtettek, az csodálatra méltó. Hanem minden fénynek meg van az árnyoldala is; az a drágaság hallatlan, a mi volt. Mindenhez csak a legmagasabb árban lehetett hozzá jutni. Semmit se vehettem, a mire annyira vágyódtam és pedig annál rosszabbul esik a lemondás, mert ott minden a lehető leggyönyörűségesebb. Még egy másik vágyam sem teljesült. Párisban nem mehettünk el a nagy operába sem. Nem kaptunk helyet, mert a jegyek már hetekre le vannak foglalva. Különben az estvéink igen élvezetesek teltek el. Az első estve csak kocsikáztunk a boulevardokon és Konkordia téren. A más napot egészen a kiállításon töltöttük.

Ott estvénként a villanyvilágítás, az Eiffel-torony és a szökőkutak ki-
világítása igazán tündéries. Kedden estve volt előttem a legkedvesebb.
Munkácsy az egész magyar társaságot meghívta ekkor magához
soirera, de a toilette miatt csak kevesen mehettek el, hanem a kik ott
voltunk, igazán felejthetetlen estvét töltöttünk el. Én láttam már több
királyi palotát több kincsekkel, arany és ezüsttel, de olyan otthona, mint
a Munkácsy, csak egy oly nagy művésznek lehet; azok a sok drága
festmények, gobelinck, himzések, szőnyegek, mozaikok, vázák, antik
holmik oly festői elrendezése csak egy olyan nagy művésznél lehet.
Azonkívül a francia nők drága toiltettjei, köztük Munkácsyné nehéz
fehér moireban, csipkéekkel és brilliántokkal. A vendégek között volt
Türr tábornok is felesegestől. Munkácsynak mindenkihez volt egy pár
szives szava. Szerdán estve a kiállítók rendeztek nagy bált, melyre a
magyarokat is meghívták. Képzhetni, 32,000 ember azokban a ragyogó
báltermekben milyen ragyogó látványt nyújtott; még én is táncoltam
egy pár tourt. Reggel 4 órakor jöttünk haza. Csütörtökön estve a ma-
gyarok tiszteletére diszelőadás volt az opera comiqueban, a mely éjjeli 1
óráig tartott. Felvonás közökben gazdag buffet állt a magyarok rendelke-
zésére. Hallatlan, a mit a francziák elköltöttek reánk magyarokra. Annyi
pezsgőt, a mennyi itt csak egy éjen elfolyt, egész esztendő alatt nem
lát Kolozsvár; de hozzá is láttak jól a vendégek. Másnap egy St.-Cloud-
ban rendezett kerti ünnepélyen bizony sok vitéz magyar hazafi már az
első negyed órában tul ment a határon. Szombaton estve a Hyppodromm-
ban gyönyörködtünk. Vasárnap pedig volt a hires szabadság-ünnep.
Az egész város és vidék utczákon volt. Óriási tolongás, de semmi ren-
detlenség. Rendőrnek se hire se pora, de nem is volt reá szükség. Sem
verekedés, sem részeg ember nem volt sehol. Csak mindenütt jó kedv
és mulatozás. 22 millió frankot adott a város ezekre az ünnepélyekre.
Kivált estve a világítás és tűzijáték nagyszerű volt. A többi nappalain-
kat a város nevezetességei és a kiállítás megtekintése között osztottuk
fel," melyekről lesz szó máskor.

Boros György.

Az „Unitárius Közlöny“ karácsonfája.

A karácsonfa.

Deczember apó beköszöntött s kezdődik az angyaljárás.

Még nem is virad s a gyermeknépség már susog az ágyban. Ál-
madozik az angyalról. Azt álmodják, hogy az ablak körül repdes s a
jobb kezében tart egy nagy karácsonfát, a bal kezében egy vesszőt.
Nem mernek szólani, nehogy elrepüljön. Nem mernek hibázni' nehogy
a vesszőt hozza bé. Kis kezök összekulcsolódik s imádkoznak, hogy
csak jöjjön már s hozzon nekik aranyos diót, magyarót, piros csizmát,
szép nyakkendőt, kicsiny bubát, sok játékot s minden egyéb szép dol-
got. Milyen boldogok a kedves kis teremtések. Beh jó, hogy jó az a

karácson. . . . A szülők megértik a gyermekek álmát s egyszer ők is csak látni kezdik, hogy megindultak az angyalok s úgy törődnek, tépelődnek, hogy mi legyen azon a karácsonfán. Még a szegény ember is szerez egy pár csizmát, egy új ruhát gyermekének karácson reggelére, hogy majd a hidegben ne fázzék meg s hogy ő is boldog legyen.

Ezen az ünnepen az édes otthon lágy ölében minden embernek van egy kevés öröme, egy kis boldogsága. Kívánjuk, hogy t. olvasóinknak is legyen vig karácsonjuk. Hogy örömüket némileg fokozzuk, felállítottunk mi is egy kis karácsonfát, szedjék le róla olvasóink az angyalfiát s töltsék örömük benne. Boldog, szép karácsont kívánunk!

Boros György.

Karácsoni öröm Jézus születésén.

Ma született Jézus
Az embernek fia,
Hogy vezessen minket
Isten országába.

Dicsőség a mennynek,
A földnek békeség,
A legjobb akarat
Egymásnak adassék. . . .

Örvendezetek hát
Jámbor keresztények,
Zengjétek éneket
Az Isten nevének!

Hogy mit esedezve
Kér ajkunk imája:
Jöjjön el e földre
Az Isten országa. . . .

Rédiger Géza.

Hirdetek nektek nagy örömet.

A keresztény ünnepek között egyik sem viseli magán annyira a családiasság jellegét mint a karácson, mely Isten jóvoltából ismét kopogtat ajtóinkon. Nagyok és kicsinyek, szegények és gazdagok, miveltek és kevésbbé miveltek egyaránt érzik ennek örömét. S alig képzelhetünk oly családot, a melynek kebelében a karácson öröme egy vagy más formában ne jelentkezne.

A családok emez öröméhez kíván hozzájárulni e lap is a maga karácsonfájával, a melyre én is akasztok egy kis angyalfiát, ha ugyan hajlandók lesznek a t. olvasók e néhány sort ily értelemben elfogadni.

Hogy az emberek a számban kifejezhető, anyagi haszonban nagyobb örömet találnak, ez, főleg napjainkban, nem szorul bizonyításra. Az ipar és kereskedelem, a földmivelés és harczászat mezején — habár ez utóbbi éppenséggel nem tartozik a haszonhajtó foglalkozások közé s nem lehet oly nyereség összekötve vele, a mi az azzal járó kárt és romlást csak enyhíteni is tudná — mindezen téreken minden új találmány, mondhatni, lázas izgatottságba hozza az egész társadalmat.

Egy új iparczikk, a kereskedelemnek egy új iránya, egy újonnan feltalált gép — s fájdalom, hogy ezt is hozzá kell adnom — a fegyvernemek folytonos tökélesbitése, mindenkit érdekelnek, azokat mindenki figyelemmel kíséri s megismerni igyekeznek, mert kézzelfogható haszonnal vannak összekötve. De az erkölcsi igazságok, az eszményi dolgok, a hit, a vallás vajmi csekély figyelemben részesülnek s hirdetőik és terjesztőik vajmi ritkán méltattatnak érdemök szerint.

Ezeket tapasztalván, megfoghatatlannak tetszhetik az, hogy Jézus iránt csaknem kétezer év múltán sem csökkent a kereszténység tisztelete s az ő születése emlékére ma is örömmel szentelünk ünnepet. De ha közelebről megvizsgáljuk a dolgot, úgy találjuk, hogy a Jézus iránt nyilvánuló eme tisztelet sem volt mindig ment minden önhaszon-kereséstől s bizonyos világias nyereségvágytól. Már a szentírásban emlékeztet van róla, hogy a tanítványok a nagy mestert követve, azon vetelkedtek, hogy melyik lesz közülök jövődében a legnagyobb? s a Zebedeus fiainak anyjuk egyenesen azzal a kéréssel borul térdre Jézus előtt, hogy fiait ültesse az ő országában egyiket a jobb, másikat a bal keze felől. Majd Zsidóország helyreállítását, egy nagy és hatalmas földi birodalom megalapítását várták tőle s némelyek szerint Judás is csak akkor lett árulójává, a mikor e várakozásában megcsalatzkozva lenni látta magát. Ismeretes az első keresztényeknek a Krisztus visszajövele iránt táplált hite is s az ezzel összekötött várakozások, valamint az évszázak folytán Krisztus nevével annyi formában és annyi módon folytatott számítás, hogy ne mondjuk — üzérkedés. S bizony, ha a keresztények legnagyobb részét ma is megkérdezzük, hogy min alapszik a Krisztus személye iránti tiszteletök? feleletök jóformán egyértelmű lesz ama közmondással, hogy a kinek Krisztus a barátja, annak könnyű idvezülni. Más szóval Krisztustól valamely csodálatos uton és módon nyerendő hasznot várnak és remélnék részint a földön is, de még inkább a mennyben.

Az unitáriusokat sokan szeretik még napjainkban is egész komolyan Krisztustagadóknak nevezni. Ha e vád arra irányul, hogy mi háttározottan megkülönböztetjük Krisztust az Istentől s nem tartjuk őt örökkévaló, végetlen Lénynek, kinek szerintünk Krisztus is csak képmása volt, a minthogy mi is Isten képére vagyunk teremtve, akkor nincs kifogásunk e vád ellen; sőt éppen ebben találjuk fel a mi karácsoni ünnepszentelésünknek mind természetes voltát, mind tisztán erkölcsi alapját, minden anyagiás érdektől ment örömét. Azt az örömet, melynek

oly gazdag forrása a Jézus bölcsője, hogy Isten egy oly pályatért nyitott meg előttünk a földön, melynek határai az éggel érintkeznek s oly erőkkal és tehetségekkel ruházott fel, hogyha azokat fejlesztjük és felhasználjuk, mint a mi testvérünk, az ember Jézus tevé, hozzá hasonlóan mi is számtalan jót és áldást terjeszthetünk magunk körül. Ez a tudat teszi előttünk oly végtelen nagybecsűvé, valóságos keresztény családi ünneppé az ő születése emlékét. Ebben az értelemben valljuk mi is őt Megváltónknak és Szabadítónknak.

Ám, hadd versenyezzenek hát mások Krisztus tiszteletében az elsőbbségért, mint az első tanítványok közül némelyek tevék, vagy boruljanak le előtte, mint Zebedeus fiainak anyjuk, bár nemes, de mégis tisztán önző érdekből, és helyezkedjenek hitökkel egészen az ő érdemére: mi a Krisztus születése emlékűnnepe is egyedül az Istent áldjuk és magasztaljuk; egyedül ő hozzá, a Krisztus atyjához és a mi Atyánkhoz emeljük fel szívünk hálaímáját, hogy Krisztusban, az ő szent fiában nekünk utmutatót, vezért és példaadót adott erkölcsi életünk tökélyesbitésére, szívünk nemesítésére, lelkünknek a szép, jó és igaz utáni vágyódására. Mindezekben aztán legyünk munkások is. Mert Krisztus születésének nem örvendhetünk méltóbban, mint ha az ő erényét a magunkévá tesszük s családainkban és községeinkben állandósítjuk Isten és embertársaink szeretetét. Csak így lesz valósággá a Krisztus bölcsője felett elhangzott amaz evangéliumi üdvözlét: „Hirdetek nektek nagy örömet.“

Ferencz József.

A jótékonyág és háládatosság.

Az Úr Isten egyszer ünnepet rendezett,
Csillagkoszoruzta égszin palotában;
Vendégül meghívta s örömmel fogadta
Az erények sergét teljes teli számban.

Beszélgettek az ég s a föld dolgairól,
A mint már nem történt vala réges régen;
S folyt a beszéd soká, vigan és nyájasan,
A mint illik békés rokonok körében.

De az Úr egyszerre csak azt veszi észre,
A mint végig néze vendégei sergén,
Hogy köztük kettő még nem ismeri egymást . . .
Pedig ez a kettő épp a legszebb erény!

Az elsőnek intve, eképp' szól a másnak :
„Im — hadd mutassam be — „Jótekonyság“ neve . . .
Ez itt — folytatá a seregeknek Ura —
A „Háládatosság“ uram ő kegyelme!“ . . .

Erre mindkét erény csodálkozik nagyon ;
Mert hisz' a mióta a föld s ég állanak,
Pedig annak, hidd meg, nagy ideje van már —
Mint testvérek együtt legelőször vannak. *)

Grätz Mór.

Az evangelium hirdetője.

Nem régiben egy hittérítő Nyugat-Indiába utazott, hogy hirdesse az evangeliumot a rabszolgáknak ; azonban szomoruan kellett tapasztalnia, hogy azok a legteresebb mezei munkákkal annyira elfoglaltak, hogy az evangelium hallgatására idejük nem maradt. Éjjel jönnek haza munkájukból, hogy silány ételüket elkölthessék s nyugalomra szánt rövid idejük alatt kipihenjék magokat. Kora reggel csengettyü és korbács ébreszti fel őket, hogy a mezőre menjenek. A rabszolgák feketék (azaz négerek) voltak, ő pedig fehér (azaz európai) valamint a földesur is, a ki őket ily nehéz munkára kényszerítette. Miután belátta, miszerint másképp nem nyílik alkalma arra, hogy a szeretet evangeliumát velök megismertesse, ha csak ki nem kíséri őket a mezőre: elment és beállott szolgának a gazdag földesurhoz, a ki rabszolgái felügyelésével bízta meg. Csupán azért a szabadságért, hogy a rabszolgákkal együtt lehetett, hogy éreztethette azokkal szeretetét s enyhíthette nyomorukat, örömet nélkülözött és szenvedett velök együtt mindent; munka közben, haza menetelkor tanította, míg megnyerte őket az evangeliumnak, melynek áldott fénye sok sötét kebelben támasztott mennyei világosságot. Így alázta meg magát érettök ; részt vett rabszolgái munkájokban, csak hogy éreztethesse velök rokonszenvét, szeretetét.

És ez a hittérítő kicsinyben nem ugyanazt tette-e, a mit Jézus tett volt, a ki, hogy a szegényekkel és szűkölködőkkel együtt lehessen, hogy az igazság áldásaiban részesíthesse őket és hogy terheiket megkönnyebbíthesse, hogy megszabadíthassa őket és erkölcsi természetüket érzéki természetök fölé emelhesse : ő maga szolgává lett, hasonlatos az emberekhez, megalázta magát és engedelmeskedett a legkinosabb — a kereszthalálnak ?

Douthit J L. pap után

Gál József.

*) L. Költemények prózában, Turgenjeff Ivántól, magyarra fordította Laticzóczy Mihály. Könyvesház 118—119. füzet. Budapest, Aigner.

Életszabály.

A ki sokat akar élni, keveset egyék.

Dr. Brassai.

Itt az idő.

Talány gyermekeknek.

Három tagu szó a nevem,
Nincsen, a ki ne szeressen.
Tél elején állok elé,
Öröm kísér mindenfelé.
S míg ifu első tagom,
Munkás, erős, azt mondhatom.
A második volt hajdanta
A legnagyobb mester atyja.
A harmadik bármily csekély,
Az életnek halál-veszély.
Egy évben egyszer jövök el,
Itt az idő, készülni kell.
Ifjat, vénet, kicsinyt, nagyot,
Boldognak látni akarok.
Találjátok el, ki vagyok?

Tarcsafalvi Jenő.

Egyleti élet és munkásság.

T. olvasóink nagy segítséget nyújthatnak a D. F. E. választmányá-
nő tagjainak, kik most a taggyűjtésben fárapoznak, ha értesíteni fogják
akár alelnök Ferencz Józsefné ő nagyságát, akár a többi tagokat u. m.
Boros Györgyné, Haller Rezsóné, Koronka Antalné, Lehmann Róbertné,
Mózes Andrásné, Pataki Istvánné öngaikat, hogy kiket kellene hogy fel-
szólítsanak. Tegye feladatává mindenki, hogy még két tagot szerez
maga mellé s akkor a D. F. E. biztonnyal felvirágozik.

Több lelkesedést! Egyik levelezőnkől terjedelmes levelet vet-
tünk, melyben egyházunk beléletével foglalkozva, sok hiányra rá mutat
s sok figyelemre méltó ajánlatot tesz. A Dávid Ferencz Egylet főkegye-
letei kötelességei közé sorozza a segédkönyvtárak alakítását. Ha álta-
lános czélokra nemis, de legalább ily helyi érdekekre bizony tehetnének
többet is a papok és tanítók. Én nem tudom, mi lehet ránk varázsha-
tással, — írja — ha a Dávid Ferencz fényes neve sem, a kitől birjuk
legszentebb örökségünket. „A ki unitárius belső ember, az rója le iránta
a hála és a kegyelet tisztességes és gyönyörűséges adóját. Ha mindenki
méltólag lelkesülne a dicső név emléke iránt, akkor nemcsak bensőleg,
hanem külsőleg is biztosnak vehetnők a jövőt!”

Felolvasások. A D. F.-E. felolvasásai Kolozsvárt novemb. 10-én
megkezdődtek. A Buddhismusról irt egy tudományos értékkel bíró ki-
tűnő értekezést Dr. Brassai Sámuel, melyet az egyleti titkár olvasott

fel. Más helyen közlünk a felolvasásból. Ugyanakkor Ürmössy Lajos ur a kisdéd óvodák felállításáról tartott felolvasást. Olvasóink ismerik már az Ürmössy ur álláspontját a jelen évi 3-ik számban közölt cikkéből. Mi akkor is, azután is sürgettük iróтарыainkat, hogy szóljanak a kérdéshez, s ajánlottuk az eszmet megszívelésre. A saját tapasztalatunk meggyőzött a kisdédvók felállítása szükségéről. Ürmössy ur most még részletesebben kimutatja, hogy a dolog kevés költséggel megvalósítható. Helyiségül szolgálna a községben levő iskola-épület, tehát a kisdédvó csak a nyári hónapokban, a mezei munka alatt lenne. Egy felügyelő asszonyt kellene fogadni, s ilyent havi 8 frttal kaphatni; főzőnőt lehetne kapni félannyiért, aprólékos kiadást 8—10 frtba véve, 50—60 frtra volna szükség, a mit rovatál utján lehetne beszédni, egy háztól legfennebb 12 krjával s így egy háztól bé kellene hogy gyűljön 1 frt—1 frt 44 krig, ha a faluban legalább 40 telek van. A kisdédvó ügyét egy arra megválasztott bizottság intézné. Ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy egy nyáron át a vigyázatlanság miatt hány gyermek lesz beteg, nyomorék, hány hal meg s hányféle bajt és kárt csinálnak főleg a tűzzel → ujból is melegen kell ajánlanunk az ügyet olvasóink figyelmébe. Deczember hóban felolvasók fognak lenni Kolozsvárt Grátz Mór ev. lelkesz ur és Boros György tanár ur.

Ruhát a ruhátlannak! Itt van a hideg tél. A kinek nincs jó meleg ruhája, fázik és didereg. A szegény gyermeknek iskolába kellene menni. Nem mehet a hideg miatt. A miénket jó meleg uj ruhába öltöztettük, a szomszédénak még nincsen. Küldjük el neki azt, a melyiket a miénk levetett, hogy mehessen ő is az iskolába. A hasznos jótékonyság ideje itt van. A kinek van szíve, segítsen a nyomorult, de úgy, hogy ne tudja a bal kéz, hogy mit mivel a jobb. „Ha azokat szeretitek, a kik titeket szeretnek, micsoda jutalmát veszitek annak? Nemde a fukarok is nem azt mivelik-e?“

Sepsi-Köröspatakon az unitárius ekklésia az utóbbi három esztendőben sok próbát kiállott, sok munkát elvégzett. Most három éve az új pap Deák Miklós odaérkeztek a csüirt felgyujtották s ez a negyedik csüir volt, mert egymásután mindig felgyujtották. 1887-ben a vihar ledöntötte a toronyt; használhatlanná vált az iskolaépület, s most már van torony, van iskolaépület tizenegy öl hosszú, téglából, cseréppel fedve. Hatezer forint költségük volt s ezt nagyrészt egymásra rótták ki s fizetik. Isten segedelmével az ebből származott sok nélkülözést elfeledjük — írja levelezőnk — de az áldozatkészség szülte örömet soha. Ezek a hívek csak 300-an vannak s csudát mivelnek. Ne félj kicsiny sereg, az Ur van te veled, s ő nem hagy el semminemű veszedelemben!

November 3-án foglalta el állomását Kádár Lajos fiatal barátunk Gyepesen. Az alkalmatlan esős idő s ebből eredő sáros ut ellenére is, szép és nagy közönség előtt mondá el beköszöntő beszédét. Építve vala pedig ez I. Péter 5, 2—4 verseire. Jól kidolgozott beszéd volt. A

hallgatóság tetszését teljes mértékben megnyerte. Miként kell az Isten seregét legeltetni? s mi a jutalma az Isten serege hűségese legeltetésének? E két tételt fejtette ki Kádár barátunk beszéde két részében. — Szerintem ez igékre építeni beszédet inkább az iktató papnak volna hivatása, nagyon alkalmasak lévén arra, hogy e szellemben és ez irányban utravalóval lásson el egy kezdő embert. — Igtató papnak Lőrinczi, kénos-udvarhelyi lelkész aa. volt kiküldve. Hivatásának fényesen megfelelt. Igtató beszédével hódított. Nagyterjedelmű, széles körben mozgó, alaposan kidolgozott beszéd vala az. Előadásával remekelt. Esmét fejtegetett ideális lelkesültséggel. Korunk álláspontját a vallással szemben. Szeretem hallgatni az embert, midőn nemes lelkesültségben, felül tud emelkedni az élet szomoruan lehangoló, terhes viszonyain, körülményein: csüggedni nem tud s az élet mindennemű viszonyaiban feltalálja azon pontot, melyen megállhat s melyről — felfegyverkezve igaz hittel, nemes és szent reménnyel — tud gyönyörködni, lelkében boldog örömet érezni, a nemesnek, szépnek, jónak, igaznak diadalában. — A gyepesi ünnepély szép és lelkesítő volt. Kedves benyomásokat vittünk szét magunkkal. — Fiókegyleti gyűlésünk is lesz. Most 27-ére össze van hívva Szent-Pálra.

I.

Uj dalegylet. Enlakán 1888. október 1-én 18 éven felüli fiatalokból, házas emberekből, presbiterekből dalegylet alakult s ma mintegy 40 tagból áll. A tagok téli időszakban hetenként kétszer és nyáron át a vasárnapi reggeli isteni tiszteletek után az iskola termében tanulás végett megjeleni soha el nem mulasztották. Pontosságuk, lelkiismeretességük és buzgóságuk eredménye eddigelé, hogy: két-három szólamu énekeket énekelvén, orgona kísérettel, néha változatosság kedvéért a nélkül, tömegesebben jelennek meg a hivek az istentiszteleteken. A tagoknak nem lévén annyi szabad idejük estvéneként az utcán céltalanul bolyongani s részesülvén illemtani oktatásban is: az utczai éneklések teljesen megszűntek. A dalegylet a mult farsangon szavalatokkal és énekekkel összekötött tánczestélyt rendezett, melynek jövedelméből 25 drb templomi és 12 drb-halotti énekes könyvet vásárolt, azokat a tagok között kiosztván, felmentetett az énekvezér az előmondás (diktálás) alól, mely temetéskor ma is legtöbb helyen szokásban van; sőt egy más eredményt is ért el ezzel, azt t. i., hogy a ki eddig csak előmondás után énekelt s most könyve nincs, rá van utalva könyvszerzésre. Azok, kik nem tagjai az egyletnek, temetéskor az első, a tagok pedig a második és harmadik szólamot éneklük — A dalegylet megalakulása s egy rövid év alatt ily szép eredménye helybeli tanító Nagy Ferencz főérdeme. Ő vezeti az egylet ügyeit, teszi le egyházi énekeinket több szólamra s tanítja be a tagoknak meglepő könnyűséggel. A tagoknak dicséretére válik az egylet fennállása iránti kiváló érdeklődése, továbbá az a szorgalom, kitartás és buzgóság, melyet eleitől fogva tanusítottak. Hogy a megkezdett uton tovább halad, azt oly lelkes tanítóról, mint Nagy Ferencz, és az összhangzatos énekek iránt annyira

lelkesülő oly tagokról, mint az enlakiak, bizvást hisszük. — Egyházkö-
rünkben több helyen van már ily egylet, pl. F -Váralján, Korondon,
Szt -Abrahámon, Tordátfalván stb. Vajha mindenütt így volna! mennyi-
vel lélekemelőbb, magasztosabb lenne az istentisztelet, mennyivel buz-
góbbak lennének a hívek az istentiszteleteken való megjelenésben. Né-
pünkben az ének, a dal iránti szeretet megvan, csak felhívás kell, hogy
tömörüljenek, a szétszórt erőket egyesíteni s kész a dalegylet, melynek
az erősödése, fennmaradása s némi régi szokások elenyésztetése mind-
mind az énekvezér és lelkész tapintatos eljárásától függ. Az erős aka-
ratot és kitartást mindig siker koronázta! **Levelező.**

Az ekklesiákból (Folyt.) M.-Z s á k o d o n új iskolaépítés van terv-
be véve. N. S o l y m o s o n nem volt konfirmáció régóta. Hát mi volt,
a mi érne valamit? S á r d o n a nyári vasárnapi iskola jó rendben van,
hasonlóan a téli. U j - S z é k e l e n a nyári tanítás gyakoroltatik. A ke-
pemegváltás elé van készítve. F i á t f a l v á n nincs nyári tanítás. Elég
kár. S z t - Á b r a h á m o n a nyári tanítás nagy szorgalommal gyako-
roltatik, de a faiskola el van hanyagolva. A kepemegváltásnak szép
alapja van itt is, S z . - K e r e s z t u r o n is. G a g y b a n a nyári tanítás
széd eredménnyel foly, de K e d é b e n az ismétlők a vallástanításra nem
jelennek meg. A . - S i m é n f a l v á n 1063 frtot tesz a kepemegváltási
alap. Van nyári tanítás. M e d e s é r e n a felnőtt ifjak nem akarnak a
nyári tanításra járni. Elég roszul teszik. K a d á c s b a n Boros György
tanító száz forintot ajándékozott az ekklesiának kepemegváltási alapra
azzal a vissza nem vonható igérettel, hogy míg abban az ekklesiában
énekvezér és tanító lesz, azt minden évben megteszi. Páratlan nemes
tett! Így már lesz kepemegváltás.

Csőkfalván Fekete József lelkész ur vezetése alatt a nyári vasár-
napi tanítás jó sikerrel gyakoroltatott a jelen évben.

Hazánk és a külföld.

Ev. ref. egyházi dolgok. A dunántuli püspök az elmúlt
évet szomorú évnek nevezi, a mennyiben Polgárdin, Vilonyán, Kis-
Kovácsiban tömeges kitérések történtek: háromszáznál több. Hangsu-
lyozza a püspök a vallásos nevelés szükségét, óvja az egyházakat a
hívek terhelésétől. Templomok, iskolák villámhárítókkal és az
ekkklesiák v a s s z e k r é n y e k k e l ellátandók. Az egyházkerület egy
egyházi és iskolai lap megindítása feletti ohaját kimondotta. Ebben hi-
vatalos közlemények is közöltetnek.

Cl a r k e F. J a k a b nevére Észak-Ámerikában a meadville-i uni-
tárius theologiai akademián egy tanszéket fognak állítani. Az alap 50
ezer dollárra, százezer forint, van tervezve. Olvasóink ismerik Clarke
életét s igazán krisztusi szellemben irt dolgozataiban gyakran van al-
kalmunk gyönyörködni F. J. nagyrabecsült dolgozó társunk kitűnő for-
ditásában. A Clarke neve megérdemli ezt a megörökítést.

A z éneklés — írja egy bostoni zenészetű lap — még egészségi tekintetből is fontosnak fog bebizonyulni. A testnek mindenik részét edzik az emberek a testgyakorlatok mindenik nemével, csupán az éneklést nem vették igénybe még. Olaszországban adatokkal bizonyították, hogy beszélő művészek átlag hosszas ideig, azok, a kik fuvóhangszeren játszottak, még tovább éltek s soha egyik sem halt meg tüdővészben. A kiknek hajlamuk van tudóvszre, jól teszik, ha énekelni kezdenek. Az eredmény meg fogja lepni idővel. Ennek meg van az a magyarázata, hogy az ének olyan idegeket hoz működésbe, a melyek eddig el voltak hanyagolva. Igy hát mi is csak azt mondjuk, hogy még egészségi szempontból is tanácsos, hogy mindenki tanuljon énekelni.

Edisson a villamosság gyakorlati alkalmazása körül való felfedezéseiről világhírű amerikai ember az Eiffeltorony csucsán levő könyvbe ezt írta: „Emléklül Eiffelre, a modern építészet ez óriási, nagyszerű példánya alkotójára, egy oly emberre, ki mély tisztelettel viseltetik minden építő mérnök, mindenek felett pedig a legnagyobb építő, a jó Isten iránt.“

P á l y á z a t. A kolozsmegyei tanítótestület De Gerando Antonina kolozsvári felsőbb l. isk. igazgató adománya folytán 5 darab arany pályadijat tűz ki, az adományozó által meghatározott következő tételre: „Mik lennének a leggyakorlatibb módok és eszközök arra nézve, hogy a gyermekek már az elemi iskolában elriasztassanak a pálinka-ivástól?“ A munkát idegen kézzel leírva, a szerző nevét magában foglaló zárt jeligés levélke mellett 1890. szeptember 1-ig kell beadni Kolozsvárt, Elek Gyula tanítótestületi titkárhoz (Nagy-utca 47. sz.). A kolozsm. tanítótestület tagjain kívül pályázhatnak más tanítótestületek tagjai is. A pályanyertes mű a kolozsmegyei tanítótestület tulajdona lesz. A pályázat eredménye annak idején a kolozsm. tanítótestület szakközlönyében, a „Család és Iskola“-ban lesz közölve. A kolozsmegyei tanítótestület központi választmányának, Kolozsvárt, 1889. nov. 9-én tartott üléséből. Nagy Kálmán, elnök. Elek Gyula, titkár.

Gordon Sándor belfasti lelkész barátunkat — örömmel olvassuk az Inquirerből — a Manchesterben levő unitárius theologiai intézet igazgatójává fogják tenni. Valószínű, hogy a jövő év elején foglalja el szép állomását, melyet tudományos készültségével méltán megérdemelt.

Bismarck elve szerint a béke fenntartásának legjobb módja, hogy Európa népei mindig készen álljanak a háborura. Erkölcsi szempontból nagyon különös elv s a népekre szerfelett költséges. Sokkal jobb mód volna a béke elvének ápolása, hogy ez által feleslegessé tegyék a verekedésre való borzasztó készülődés szükségességét.

Mun Gróf, (a ki a francia parlamentben a klerikalisok és monarchisták egyik híres vezére,) azt állítja, hogy ő a lelkiismeret teljes szabadságának híve, ezért azt mondja, hogy a francia törvények igazságtalanok a klastromok és egyházi rendek iránt. „Ha — mint írja —

„szeretted misére menni, menj mindenképpen; de ne kívánd, hogy én is menjek. Ha sokan szeretessé lenni akarnak, hadd legyenek, én ugyan nem foghatom fel, miként lehet valakinek erre kedve.“ Elfelejtette ehhez adni, hogy ha valaki nem akar szerzetesnek vagy apácának maradni, semmiképpen se gátold, hogy kilépjék.

A barázdák Erdélyben 44,000 hold szántóföldet emésztenek fel a Gr Schweinitz Gy. számítása szerint, tehát tagosítani kell.

Északamerika egyesült államai száma negyvenkettő. — Philadelphia-ban a posták főigazgatója is vasárnapként a vasárnapi iskola tanítója. Osztályában 500 gyermek van. Az iskolában 3000. — Chinában a múlt évben 379 millió 383,500-ra számították a lakosokat. — Angliában 1888-ban 5 millió 356 ezer tanköteles gyermek volt s iskolába járt átlag 3 millió 515 ezer. — Afrika területe 11 millió négyszög mértföld s ebből mintegy 4 és fél millió az európaiak kezén van, és pedig a Németországn 740 ezer, Franciaországn 700 ezer, Anglián egy millió.

Az amerikai unitáriusok — írja Bryce tanár — az összes amerikaiak között talán a legjózanabb gondolkozásuk és szokásuk. Ők azok, a kik legkevésbé szeretik fitogtatni hitüket.

Az emberi élet tartama a reformatio idejében középszámítás szerint 21 és fél esztendő volt, a jelen száz elején már 40 s fél esztendő fölül állott s ma még fennebb áll a „Hospital“ kimutatása szerint.

Kimutatás

a D. F. E. pénztárába alólírt kezéhez részint közvetlenül, részint a tít-kár útján befizetett tagsági s előfizetési díjakról s adományokról.

(1. közl. 1889. november hó 24-ig)

Alapító tagsági díjat fizetett: Gyöngyösi Béla Maros-Vásárhely 8 frt; Unitár. Egyh. Bpest 10 frt; Létai Gábor Kolozsvár 10 frt. Albert Dénes Ladamos 10 frt.

1889-re rendes tagsági díjba 1 frtot fizetett: Gál Kálmán Szegzárd, Buzás János H.-M.-Vásárhely, Létai László Makó, Ürmösi Jenő Béré, Péterfi Sándor N.-Ajta, Csonka György Kolozsvár, Dombi Béla Kolozsvár, Fekete Mihály Kolozsvár, Gámán Dezső Kolozsvár, Hadházi György Mokcsa, Biró Lajos, Osváth Gerő Kolozsvár.

1888-ra rendes tagsági díjba 1 frtot fizetett: Pongrácz Lajos Kolozsvár, Máté Lajos Városhalva; fizetett továbbá: Dr. Ferencz Ákos Kolozsvár 2 frt (1887—1888); Dr. Lehmann Robertné Kolozsvár 2 frt (1888—1889); Posgi István Kályán 1 frt (1890); Fejér Lajos M.-Goroszló 5 frt (1888—1892); Dr. Veress Lajos Kolozsvár 2 frt (1888—1889); Száamecz András H.-M.-Vásárhely 3 frt (1886—1888); Szél Géza a sz.-kereszturi kör részéről 12 frt.

1889-re előfizetési díjba 1 frt 20 krt fizetett: Drotleff János M.-Vásárhely, Dénes Mihály Sófalva, Kökösi Sándor Harangláb, Böckel Károlyné Kolozsvár, Kis Mózes Somogyom, Török Péter Sz.-Ujvár, Csiky Lukács Kolozsvár, Balogh József Kolozsvár, Székely József Bpest, Gámán Dezső Kolozsvár, Olgyai János Kolozsvár, Oborzil Gyula Kolozsvár, Simó Ferencz Bpest; Iparos polg. egyesület M.-Vásárhely (első félévre 60 kr.)

Ajándékozott: Létai Domokos T.-Szt-György 10 frtot.

Dr. Veress Vilmos,
pénztárnok.

Szives kérelem: Tisztelettel kérjük a tagokat és előfizetőket, sziveskedjenek a pénzküldeményeiket egyenesen a pénztárnoknak czimezni.

A t. olvasóhoz!

Felhívás előfizetésre.

Az „Unitárius Közlöny“ már két esztendő. Ha a számot nézzük, két esztendő csekély idő az ember életében, de ha az elvégzendő kötelességet nézzük, akkor elég nagy idő arra, hogy a munkás embert kipróbálja. Mi az „Unitárius Közlönyt“ egy kertészhez hasonló munkásnak tartjuk. Az kapál, ültet, vet, gyomlál, irt, virágot gyűjt, bokkrétát köt, gyümölcsöt szed, asztalt terít, énekel, beszélget, néha panaszkodik, nem egyszer zugolódik, legtöbbször elégedett, mindig jót remél, mert Istentől várja az áldást, s onnan bőven meg is kapja. Az „Unitárius Közlöny“ kertje kicsiny, de azt igyekszik jól mivelní, hogy gyümölcsét mások is szeressék meg, s tudják élvezni. Arra igyekszik, hogy feledtesse a gondot, hogy bátorságot csepegtessen a szivbe. Olykor, olykor lelkesít is. Nem tudjuk, hány olvasóra tett valami jó hatást, de hisszük, hogy tennie kellett, mert két esztendő alatt megkétszereződött az olyan olvasói száma, a kik fizetnek is érte, más lehet még több s ez nekünk szerkesztőknek, s bizonynal kedves munkatársainknak édes tudat és elég szép jutalom. Az új esztendő elébe új tapasztalatokkal és erős bizodalommal tekintünk. Dolgozó tánsainktól a jövő évre munkát s ígéretet is bőven kaptunk. Az eddigiekért fogadják legmélyebb köszönetünket. Támogassanak jó indulatokkal a jövőben is. Ígéretünk a jövő évre az, hogy az unitárius egyház mostani vezérferfia i arczképét fogjuk adni lapunkban. A hazai és külföldi vallás-erkölcsi mozgalmakat terünkhez képest állandó figyelemmel kísérvük. Mindezek mellett is a lap ára 1.20 kr. marad. T. olvasóinktól függ, hogy

igéretünket beválthassuk, s éppen azért ha olvasóink meghallgatják többszöri kérésünket, hogy mindenki szerezzon maga mellé még két tagot, s aszerint járnak el, akkor esztendő ilyenkor több ezren fogjuk együtt dicsérni az Istent. Ugy legyen!! Kérjük, jöjjenek hozzánk bizalommal!

Nagy Lajos, Boros György,
szerkesztők.

Az „Unitárius Közlöny“ ujévi első számából kívánatra bárkinek szivesen küldeni fogunk ingyen mutatványszámot, csak kérjük a név és lakás jelölését.

Az „Unitárius közlöny“
1888. és 1889. évi folyamaiból teljes példányokkal szolgálhatunk
1 frt 20 krért.

Szerkesztőségünknel kaphatók:

- Dr. Brassai S. értekezései:** A jövő vallása Ára 10 kr. Vallás és hit. Ára 10 kr. Melyik az igazi tudomány? Ára 10 kr.
- Dr. Hegedüs Istvántól:** A halhatatlanság kérdése a klasszikus irodalomban. Ára 10 kr.
- Köváry Lászlótól:** A keresztény család. Ára 6 kr.
- Boros Györgytől:** Az unitárius vallás főelvei. Ára 30 kr.
- Kelemen Alberttől és Ürmösi Kálmántól:** A vallásos tanítás kérdése a rendes és vasárnapi iskolákban. Ára 20 kr.

Jelen számot egynegyed ívvel bővítettük.

T A R T A L O M.

Őszi dal. (Költemény.) Nagy L.	221	fája: B. Gy., Rédiger Géza,	
Az ember szentsége. F. J.	221	Ferencz J., Grátz M., Gál J.,	
Hymnus. Rédiger Géza	223	Dr. Brassai, Tarcsafalvi J.	228
Buddha és a Buddhisták üdvöztető tana. Dr. Brassai S.	223	Egyleti élet és munkásság	233
Rövid jegyzetek egy hosszú utról. III. Boros György	225	Hazánk és külföld	236
Az „Unitárius Közlöny“ karácson-		Kimutatás	238
		A t. olvasóhoz. Boros Gy. Nagy L.	239
		Hirdetés	240

Nyomatott Gámán János örökösseinél Kolozsvártt (Bel-középutcza).